

Ἡ Οἰκονομικὴ Κρίση καὶ ἡ Εὐρώπη

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΖΟΡΜΠΙΑ*

Ἡ Ἑλλάδα βρίσκεται σὲ τροχιά σημαντικῶν μεταρρυθμίσεων, ὅπως καὶ σὲ ἄλλες Χῶρες τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως, ὥστε νὰ καταστεῖ ἡ οἰκονομία βιώσιμη καὶ δικαιοτέρα. Παράλληλα, ὅμως, ἡ ἑλληνικὴ περίπτωσις ἔχει ἀναδείξει τὴν ἀνάγκη γιὰ περισσότερες συντονισμένες καὶ προνοητικὲς οἰκονομικὲς πολιτικὲς. Ἀναφερόμαστε κυρίως στὸ θέμα τῆς ἀλληλεγγύης, στὸ ὁποῖο ἐνῶ γίνεται σαφὴς ἀναφορὰ στὴν Συνθήκη τῆς Λισαβόνας, μὲ δυσκολία εἶδαμε τὴν ὑλοποίησίν του, λόγω ἔλλειψης ἐνός «μηχανισμοῦ στήριξης»! Οἱ νέες ἀλλαγὲς ὅμως στὸ ἐργασιακὸ καθεστῶς, τόσο στὴν Ἑλλάδα ὅσο καὶ στὴν Εὐρώπη, μὲ φθηνότερες καὶ εὐκολότερες ἀπολύσεις, μὲ μείωσις τῶν ἀποζημιώσεων λόγω ἀπόλυσης κ.λπ., δημιουργοῦν στὴν Εὐρώπη ἕναν νέο «ἐργασιακὸ πολιτισμό». Ὁ μεγαλύτερος ἐφιάλτης τῶν εὐρωπαίων πολιτῶν σήμερα εἶναι πλέον ἡ ἀνεργία, πού σύμφωνα μὲ τὰ στοιχεῖα τῆς Eurostat ἀναμένεται νὰ φτάσει τὸ 13,8% τὸ 2011 (20% γιὰ τὴν Ἑλλάδα). Αὐτὸ ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα, σύμφωνα μὲ τὶς δημοσκοπήσεις, οἱ εὐρωπαῖοι πολῖτες νὰ μὴν ἐμπιστεύονται πλέον τοὺς θεσμοὺς καὶ νὰ νοιώθουν ἀπογοήτευση γιὰ τοὺς πολιτικοὺς καὶ τὴν πολιτικὴ τους, μία πολιτικὴ ἡ ὁποία θέλει νὰ σώσει τὴν οἰκονομία καὶ ὄχι τὸν ἄνθρωπο! Οἱ πολῖτες νοιώθουν φοβισμένοι καὶ ἀπογοητευμένοι ἀπὸ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης. Ὁ Εὐρωπαῖος πολίτης ὁ ὁποῖος ὄνειρευτὴκε τὴν Ἑνωμένην Εὐρώπη διαπιστώνει σήμερα ὅτι ἡ διεύρυνσή της δὲν βοήθησε κανένα ἀπὸ τὰ Κράτη-μέλη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως, ἀλλὰ ἀπεναντίας ἐπικίνδυνες ἐθνικιστικὲς τάσεις καὶ νέες πολιτικὲς Κρατῶν ἐπιβάλλονται ἀκόμη καὶ στὸ εὐρωπαϊκὸ ἰδεῶδες. Αὐτὸ πού χαρακτηρίζει τὴ σημερινὴν Εὐρώπη εἶναι ἡ ἀνεργία, ἡ οἰκονομικὴ κρίσις πού ὀφείλεται στὴν ἀδυναμία της νὰ προσαρμοστεῖ ἐγκαίρως στὶς νέες συνθῆκες πού δημιούργησε ἡ παγκοσμιοποίηση, μία συνεχὴς μείωσις καὶ γήρανση τοῦ πληθυσμοῦ της μὲ παράλληλη αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν με-

---

* Ὁ Κων/νος Ζορμπᾶς εἶναι Δρ. Θεολογίας καὶ Κοινωνιολογίας, Συνεργάτης τοῦ Γραφείου τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωσις, στὴν Unesco καὶ στὸ Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης.

ταναστών, ή πλειονότητα των οποίων ούτε αφομοιώθηκε ούτε δείχνει δυνατότητες να ενταχθεί στο νέο ευρωπαϊκό κοινωνικό σύστημα.

Το ερώτημα φυσικά δεν είναι ποιος φταίει, αλλά τί φταίει; Κι αυτό το ερώτημα θα πρέπει να θέτει ή Έκκλησία: "Οχι τό «πότε θα βγοῦμε ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴ κρίση», ὅπως τὸ θέτουν οἱ πολιτικοί, ἀλλὰ «τί θὰ ἀφήσει αὐτὴ ἡ κρίση στὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν κόσμο». Θὰ μπορέσουμε ἄραγε νὰ πείσουμε τὸν πολίτη νὰ μὴν ζητᾶ παραπάνω ἀπὸ αὐτὰ ποῦ χρειάζεται; Μποροῦμε νὰ δώσουμε νόημα στὸν πολίτη μὲ τὸν ἀπλὸ λόγο τῶν ἀσκητῶν πατέρων «οὐκ ἔστιν χρεια»; Αὐτὴ εἶναι ἡ νέα ποιμαντικὴ τῆς Ἐκκλησίας μας ἀπέναντι στὴν οἰκονομικὴ κρίση.

Διαβάσαμε μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον ὅτι στὴν τελευταία συνάντηση κορυφῆς, μεταξὺ ἄλλων, ψηφίστηκε καὶ ἡ προαγωγὴ τῆς κοινωνικῆς ἐνταξης, ἰδίως μὲ τὴ μείωση τῆς φτώχειας, ἐπιδιώκοντας νὰ βγοῦν ἀπὸ τὸν κίνδυνο τῆς φτώχειας καὶ τοῦ ἀποκλεισμοῦ πάνω ἀπὸ 20 ἑκατομμύρια πολῖτες μέχρι τὸ 2020. Μέχρι τὸ 2020¹ ὅμως οἱ ἄνθρωποι θὰ ὑποφέρουν, ἡ οἰκογένεια θὰ βρῖσκεται σὲ μεγάλη κρίση. Σὲ κάθε περίπτωση τὸ θέμα τῆς φτώχεια στὶς Χῶρες τῆς Ἐνωσης δὲν θὰ πρέπει νὰ ἀντιμετωπιστεῖ μόνο μὲ λιτότητα ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν προσέλκυση πνευματικῶν ἐπενδύσεων ποὺ θὰ στηρίζονται καὶ στὴν αὔξηση τῶν ἰδίων πόρων ἀλλὰ κυρίως στὴν πνευματικὴ αὔξηση.

Ἦλθε ἴσως ὁ κατάλληλος καιρὸς μίας ἔμπρακτης συνεργασίας καὶ μίας κοινῆς συνεργασίας συστράτευσης καὶ διακονίας τῶν πολιτικῶν καὶ τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν Θρησκευτῶν, πρὸς τὸν ἄνθρωπο. Μία ἔμπρακτὴ ἀπόδειξη ὅτι μποροῦμε καὶ σήμερα νὰ προσφέρουμε ἐλπίδα. Ἦδη στὴν Ἑλλάδα ἡ Ἐκκλησία μας τὸ πράττει. Ὁ ἄρτος δὲν ἔχει πολιτικὸ χρῶμα, θρησκευτικὸς ἢ φυλετικὸς διαφορὸς. Μὲ ἐλάχιστα χρήματα καὶ μὲ τὴν ἐμπειρία καὶ τὴ συμμετοχὴ ὅλων τῶν πιστῶν μποροῦμε νὰ πολεμήσουμε τὴ φτώχεια καὶ τὸν κοινωνικὸ ἀποκλεισμό.

Ἐπάρχει πρόβλημα γιὰ τὸ μέλλον τῆς (ἐνωμένης) Εὐρώπης; Δυστυχῶς, ὑπάρχει. Χρειαζόμαστε περισσότερη καὶ διαφορετικὴ Εὐρώπη. Αὐτὸ εἶναι τὸ «φάρμακο» γιὰ τὴ συντεταγμένη καὶ σοβαρὴ ἔξοδο ἀπὸ τὴν κρίση. Δυστυχῶς, οἱ συντηρητικὲς εὐρωπαϊκὲς ἡγεσίες κινοῦνται ἀργά, δὲν ἔχουν σαφῆ προσα-

1. Ὁ ἐν λόγω πληθυσμὸς ὀρίζεται ὡς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀτόμων ποὺ βρῖσκονται σὲ κίνδυνο ὡς πρὸς τὴν κατάσταση φτώχειας ἢ ἀποκλεισμοῦ σύμφωνα μὲ τοὺς ἀκόλουθους τρεῖς δείκτες (κίνδυνος φτώχειας· ὑλικὴ στέρηση· νοικοκυριὰ μὲ ἀνεργούς γονεῖς), παρέχοντας τὴ δυνατότητα στὰ κράτη μέλη νὰ καθορίσουν τοὺς ἐθνικοὺς τοὺς στόχους βάσει τοῦ καταλληλοτέρου μεταξὺ τῶν δεικτῶν αὐτῶν.

νατολισμό και δὲν κατανοοῦν τὸ βάθος τῆς κρίσης καὶ τὴ σημαντικὴ «γεωπολιτικὴ» τῆς διάστασιν. Τὸ ζητούμενο ἑνὸς «εὐρωπαϊκοῦ κοινωνικοῦ μοντέλου», δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἐρήμην τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραγόντων. Ἀσφαλῶς καὶ οἱ Ἐκκλησίες δὲν πολιτεύονται καὶ δὲν ζητοῦν πολιτικὸ λόγον στὴν προσπάθεια αὐτή. Οἱ Ἐκκλησίες ἐργάζονται γιὰ τὴ δημιουργία μίας Εὐρώπης ἢ ὅποια θὰ σέβεται στὸν ἄνθρωπον καὶ θὰ τὸν διακονεῖ μέχρι τὸ τέλος. Στὸν *«άνοικτό, διαφανῆ καὶ τακτικὸ διάλογο μὲ τὶς ἐκκλησίες καὶ τὶς ὀργανώσεις, ἀναγνωρίζοντας τὴν ἰδιαιτέραν ταυτότητα τους»* ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι παρούσα μὲ τὸ Γραφεῖο τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὶς Βρυξέλλες, ὑπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ Πανιερωτάτου Μητρο. Ἀχαΐας κ. Ἀθανασίου, καὶ θὰ συνεχίσει νὰ συνεργάζεται γιὰ μίαν πιὸ ἀνθρώπινον Εὐρώπην.